

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH AN SINH XÃ HỘI ĐỐI VỚI NGƯỜI DÂN KHI NHÀ NƯỚC THU HỒI ĐẤT trên địa bàn thành phố Huế

ThS PHAN HỮU CHÁNH

Trưởng Chính trị Nguyễn Chí Thanh, thành phố Huế

An sinh xã hội là hệ thống chính sách và chương trình của nhà nước cùng các tổ chức xã hội nhằm hỗ trợ những cá nhân gặp khó khăn, rủi ro xã hội, bảo đảm mức sống tối thiểu và cải thiện đời sống của họ. Tính nhân văn và công bằng được thể hiện qua việc nhà nước quan tâm không chỉ đến người nghèo mà còn đến các nhóm dân cư bị ảnh hưởng bởi các chính sách phát triển, như người dân bị thu hồi đất (THĐ), đảm bảo cơ hội sống đầy đủ và ổn định cho mọi công dân. Việc THĐ phục vụ mục tiêu phát triển và hội nhập quốc tế hiện nay là không thể tránh khỏi, nhưng mất đất đồng nghĩa với việc mất nơi ở và cơ sở sản xuất, gây khó khăn lớn về kinh tế và xã hội, vì đất đai không chỉ là tư liệu sản xuất mà còn gắn liền với cuộc sống và sinh kế của người dân. Hiến pháp năm 2013 quy định: “Nhà nước thu hồi đất do tổ chức, cá nhân đang sử dụng trong trường hợp thật cần thiết do luật định vì mục đích quốc phòng, an ninh; phát triển kinh tế - xã hội vì lợi ích quốc gia, công cộng. Việc thu hồi đất phải công khai, minh bạch và được bồi thường theo quy định của pháp luật”¹. Với vai trò là một Nhà nước của Nhân dân, do Nhân dân và vì Nhân dân, để đảm bảo quyền lợi chính đáng của người dân bị ảnh hưởng, Đảng và Nhà nước ta đã ban hành nhiều chính sách an sinh xã hội (ASXH) nhằm hỗ trợ, giúp đỡ họ vượt qua khó khăn, ổn định

cuộc sống. Những chính sách này không chỉ thể hiện sự quan tâm của Nhà nước đối với người dân mà còn góp phần quan trọng vào việc xây dựng một xã hội công bằng, dân chủ và văn minh.

1. Chính sách an sinh xã hội đối với người dân khi nhà nước thu hồi đất hiện nay

Quan hệ đất đai là một quan hệ phức tạp, bao gồm nhiều chủ thể có lợi ích đa dạng và thường đối lập nhau. Khi nhà nước thực hiện việc THĐ, hệ thống ASXH đóng vai trò quan trọng trong việc bảo đảm quyền lợi của người dân bị ảnh hưởng, bao gồm: (i) Chính sách và cơ chế bồi thường (BT), tái định cư (TĐC) cho người dân khi nhà nước THĐ; (ii) Chính sách hỗ trợ (HT) cho người dân khi nhà nước THĐ; (iii) Chính sách bảo hiểm xã hội (BHXH), bảo hiểm y tế (BHYT); (iv) Chính sách trợ giúp xã hội khác (chính sách về trợ giúp xã hội, ưu đãi xã hội cho người dân khi nhà nước THĐ, xây dựng kết cấu hạ tầng khu vực bị THĐ). Được cụ thể hóa trong nhiều văn bản pháp luật có hiệu lực, nhằm mục tiêu đảm bảo cuộc sống ổn định và phát triển cho những người bị ảnh hưởng, như: Luật Đất đai, Luật Bảo hiểm xã hội, Luật Bảo hiểm y tế, Luật Việc làm,... và các văn bản liên quan khác. Các chính sách này đã góp phần củng cố niềm tin của người dân vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước.

Thứ nhất, chính sách và cơ chế BT, TĐC khi Nhà nước THĐ bao gồm các quy trình, thủ tục và nguyên tắc cơ bản, tạo cơ sở cho việc thực hiện các quy định chi tiết về BT và TĐC. Bồi thường đất là việc Nhà nước trả giá trị quyền sử dụng đất cho người có đất bị thu hồi, ưu tiên bằng đất hoặc nhà ở tái định cư để ổn định cuộc sống. BT bằng tiền được thực hiện theo giá thị trường. Tái định cư là việc cung cấp đất ở hoặc nhà ở tại khu tái định cư phù hợp, bảo đảm các điều kiện về hạ tầng kỹ thuật và xã hội. Các hình thức tái định cư bao gồm tái định cư tại chỗ, tái định cư tập trung và hỗ trợ tái định cư tự do. Chính sách này cần đảm bảo tính thực tiễn và khoa học để bảo vệ quyền lợi của người sử dụng đất.

Thứ hai, chính sách HT cho người dân khi nhà nước THĐ. Hỗ trợ khi Nhà nước THĐ là chính sách của Nhà nước nhằm trợ giúp cho người có đất thu hồi, chủ sở hữu tài sản gắn liền với đất để ổn định đời sống, sản xuất và phát triển ngoài các khoản đã BT theo quy định của pháp luật. Đối với một số người dân bị THĐ không chỉ đơn thuần là việc mất mảnh đất, mà còn mất đi nơi ở, mất tư liệu sản xuất, mất nguồn việc làm, nên người sử dụng đất khi Nhà nước THĐ ngoài việc được BT, TĐC theo quy định của LĐĐ còn được Nhà nước xem xét hỗ trợ.

Các hình thức hỗ trợ nhằm mục tiêu đảm bảo quyền lợi của người dân bị ảnh hưởng bởi việc THĐ. Tuy nhiên, quy mô và mức độ hỗ trợ cụ thể sẽ phụ thuộc vào từng trường hợp và chính sách của từng địa phương, bao gồm: (i) Hỗ trợ ổn định đời sống; (ii) Hỗ trợ ổn định sản xuất, kinh doanh; (iii) Hỗ trợ di dời vật nuôi; (iv) Hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm việc làm; (v) Hỗ trợ tái định cư; (vi) Hỗ trợ tháo dỡ, di dời tài sản.

Thứ ba, chính sách BHXH, BHYT. Đây là 1 trong 3 chức năng chính của ASXH nhằm giảm thiểu rủi ro. Có hai hình thức là BHXH, BHYT bắt buộc và BHXH, BHYT tự nguyện. Với chính sách BHXH bắt buộc đối tượng là người lao động làm việc trong khu vực chính thức. Và những người dân thuộc khu vực lao động phi chính thức (làm các công việc tự do, công việc tự làm có thu nhập không thuộc đối tượng đang tham gia BHXH bắt buộc) thì có thể tham gia BHXH tự nguyện. Việc tham gia BHXH tự nguyện sẽ mang lại cho họ được hưởng 2

chế độ là: hưu trí và tử tuất. Chính sách BHYT là bảo hiểm do Nhà nước tổ chức, không vì mục đích lợi nhuận, để chăm sóc sức khỏe cho người dân. Luật BHYT sửa đổi bổ sung năm 2014 và Nghị định 146/2018/NĐ-CP quy định 5 nhóm đối tượng bắt buộc tham gia BHYT. Những đối tượng còn lại có thể tham gia BHYT tự nguyện theo hình thức bảo hiểm y tế tự nguyện hoặc theo hộ gia đình, giúp hưởng quyền lợi khám chữa bệnh tại các cơ sở y tế. Đối với người dân có đất bị thu hồi và làm việc ở khu vực phi chính thức, việc tham gia BHXH và BHYT giúp giảm bớt gánh nặng tài chính khi ốm đau, bệnh tật, hoặc về già, đồng thời bảo đảm công bằng và nhân đạo cho mọi người.

Thứ tư, chính sách trợ giúp xã hội khác, như hỗ trợ các dịch vụ công, kết cấu hạ tầng, như điện, nước, giao thông, giảm thuế, phí; đảm bảo an ninh trật tự tại khu vực tái định cư; trợ giúp xã hội, ưu đãi xã hội cho người dân khi nhà nước THĐ, hỗ trợ về tín dụng, hỗ trợ về y tế... Đây là các chính sách nhằm đảm bảo sự hỗ trợ của Nhà nước, của cộng đồng dưới nhiều hình thức và biện pháp khác nhau đảm bảo thu nhập và các điều kiện sống thiết yếu cho người dân khi nhà nước THĐ. Đặc biệt là đối với nhóm người dân yếu thế: đã hết tuổi lao động, hoàn cảnh kinh tế khó khăn, nhóm chưa đến tuổi lao động và những người khuyết tật, tránh việc họ rơi vào hoàn cảnh rủi ro, bất hạnh, nghèo đói hoặc hổng hụt trong cuộc sống mà bản thân họ không đủ khả năng tự lo được cuộc sống của bản thân và gia đình ở mức tối thiểu, từng bước đáp ứng các nhu cầu cơ bản của đối tượng về thu nhập, nuôi dưỡng, giáo dục, chăm sóc sức khỏe, phục hồi chức năng, hướng nghiệp, dạy nghề, đảm bảo tốt hơn các quyền của đối tượng thụ hưởng chính sách.

2. Thực trạng thực hiện chính sách an sinh xã hội đối với người dân khi nhà nước thu hồi đất trên địa bàn thành phố Huế

Huế hiện nay đang tiếp tục phát triển để thực sự là thành phố trực thuộc Trung ương theo Nghị quyết 54-NQ/TW của Bộ Chính trị và Nghị quyết 83/NQ-CP năm 2020 của Chính phủ; trong đó đã tập trung đầu tư cơ sở hạ tầng, xây mới, nâng cấp cải tạo nhiều khu đô thị, công trình cấp điện, nước, thủy lợi, giao thông, bưu chính viễn thông, trường học, trạm y tế... nhằm

đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, với nhiều quy hoạch, đề án quan trọng. Với sự gia tăng dân số, tốc độ đô thị hoá ngày càng cao thì việc tiếp tục đầu tư phát triển và hoàn thiện hệ thống cơ sở hạ tầng một cách đồng bộ là điều cần thiết, trong đó công tác THĐ của người dân để thực hiện các dự án là hoạt động rất thường xuyên xảy ra.

Trong những năm qua, Ủy ban nhân dân (UBND) thành phố Huế đã quan tâm triển khai đầy đủ và kịp thời các chính sách, quy định của Đảng và Nhà nước, ban hành các văn bản chỉ đạo có liên quan đến việc đảm bảo ASXH cho người dân trên địa bàn thành phố nói chung và cho người dân khi Nhà nước THĐ nói riêng. Điển hình nhất cho thấy sự nỗ lực của chính quyền thành phố Huế trong việc bố trí TĐC cho người dân trong Dự án Di dời dân cư, giải phóng mặt bằng khu vực 1 di tích Kinh thành Huế thuộc Quần thể di tích Cố đô Huế - đây được xem là cuộc “di dân lịch sử” với diện tích của dự án là 165.966,4m² đất và 265 hộ bị THĐ. Với chính sách thông thoáng, tạo sự đồng thuận trong nhân dân, các hộ dân di dời nhận được nhiều ưu đãi vượt mức quy định của UBND thành phố. Công tác đầu tư hạ tầng khu TĐC cũng được chú trọng, đáp ứng nhu cầu cơ bản của người dân như điện, nước sạch, y tế, giáo dục và thông tin liên lạc. UBND thành phố Huế đã ban hành Quyết định số 370/QĐ-UBND, quy định phương án hỗ trợ sinh kế cho người dân sau di dời. Các hộ gia đình sẽ được tạo điều kiện vào làm việc tại khu công nghiệp làng nghề An Hòa hoặc được vay vốn ưu đãi để phát triển thương mại, dịch vụ. Những hộ không có việc làm sẽ được ưu tiên tham gia các hoạt động khai thác giá trị di sản văn hóa hoặc đào tạo tại Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế. Đối với hộ sử dụng đất nông nghiệp không phải là đất vườn ao, sẽ được hỗ trợ ổn định đời sống và chuyển đổi nghề. Các khu vực sau khi trùng tu có thể được giao lại cho người dân trồng hoa, tạo công ăn việc làm và tăng thu nhập, góp phần tạo cảnh quan môi trường “Huế có bốn mùa hoa”. Đối với các hộ gia đình sản xuất kinh doanh bị ảnh hưởng bởi dự án, sẽ được sắp xếp vào khu cụm công nghiệp An Hòa. Người lao động có nguyện vọng làm việc ở nước ngoài có thể được

hỗ trợ vay vốn tại Ngân hàng Chính sách xã hội để trang trải chi phí².

Tuy nhiên, trong quá trình triển khai các chính sách vẫn gặp nhiều khó khăn, đặc biệt là vướng mắc liên quan đến quy hoạch, thanh tra, kiểm tra và giám sát, khiến tiến độ các dự án bị chậm. Các vấn đề như giải phóng mặt bằng, bắt cập trong thể chế và pháp luật đất đai là nguyên nhân chính khiến dự án kéo dài và tiến độ giải ngân vốn đầu tư công chậm. Công tác điều chỉnh chính sách an sinh xã hội và đánh giá hiệu quả còn hạn chế, đặc biệt là trong việc bồi thường, hỗ trợ, tái định cư cho người dân. Bồi thường thiệt hại về đất, tài sản gắn liền với đất, như nhà cửa, công trình, cây trồng, vật nuôi, vẫn chưa được thực hiện hiệu quả. Quá trình THĐ, kiểm đếm, lập phương án và di dời còn chậm, gây ảnh hưởng đến đời sống và sản xuất của người dân, như mất việc làm và thu nhập. Việc xác định thiệt hại tài sản gắn liền với đất còn chưa hợp lý, dẫn đến khiếu kiện kéo dài, như trong các dự án mở rộng Quốc lộ 1A qua thành phố Huế hay Dự án đô thị xanh. Chính sách bồi thường chưa phù hợp với giá trị thực tế trên thị trường, nhất là đối với đất nông nghiệp và đất ở, gây bất bình trong cộng đồng. Các kế hoạch tái định cư còn thiếu tính khả thi, khiến người dân gặp khó khăn trong việc thích nghi với môi trường sống mới. Đồng thời, chưa có biện pháp quyết liệt để xử lý các dự án chậm tiến độ hoặc không đưa đất vào sử dụng, dẫn đến lãng phí tài nguyên đất đai.

Công tác hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm gặp khó khăn do độ tuổi lao động, hiệu quả đào tạo nghề chưa cao, và các dự án phát triển chủ yếu tập trung vào khu đô thị và công trình công cộng thay vì khu công nghiệp, dẫn đến thiếu việc làm cho lao động bị THĐ. Nhiều người lao động sau khi nhận hỗ trợ đã dùng tiền vào chi tiêu hàng ngày thay vì đầu tư vào chuyển đổi nghề nghiệp, gây lãng phí nguồn lực và không đảm bảo việc làm lâu dài. Trong chính sách BHXH và BHYT, việc tham gia BHXH tự nguyện hiện nay phụ thuộc vào nhận thức của người dân. Tuy nhiên, chế độ BHXH tự nguyện chưa hấp dẫn vì chỉ bao gồm hưu trí, tử tuất và thẻ BHYT miễn phí khi hưởng lương hưu, trong khi BHXH bắt buộc còn có

các chế độ như ốm đau, thai sản, tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp và BHYT.

Những kết quả đã đạt được và một số hạn chế nêu trên xuất phát từ một số nguyên nhân như khung pháp luật chưa hoàn thiện, dẫn đến tình trạng chồng chéo, thiếu ổn định; chính sách chưa phù hợp với thực tiễn, đặc biệt là về giá đất và các chế độ hỗ trợ; công tác quản lý, điều hành còn yếu kém ở nhiều cấp, nhiều ngành; năng lực đội ngũ cán bộ, công chức chưa đồng đều, thể hiện rõ qua thái độ làm việc thiếu trách nhiệm, gây ách tắc thủ tục hành chính và cuối cùng là công tác dân vận, tuyên truyền còn hạn chế, khiến người dân chưa hiểu rõ quyền lợi và nghĩa vụ của mình. Những yếu kém này không chỉ ảnh hưởng đến hiệu quả thực hiện chính sách mà còn gây bức xúc trong nhân dân, làm giảm lòng tin vào cơ quan nhà nước...

3. Một số giải pháp nâng cao chất lượng thực hiện chính sách an sinh xã hội đối với người dân khi nhà nước thu hồi đất trên địa bàn thành phố Huế

Để đảm bảo quyền lợi cho người dân bị ảnh hưởng, đặc biệt là về mặt an sinh xã hội, là một vấn đề hết sức quan trọng. Dưới đây là một số giải pháp cụ thể để nâng cao chất lượng thực hiện chính sách an sinh xã hội đối với người dân khi nhà nước THĐ trên địa bàn thành phố Huế:

Một là, cần cập nhật thường xuyên các quy định về giá đất, tiêu chuẩn BT, HT, TĐC để đảm bảo tính công bằng, phù hợp với biến động của thị trường. Minh bạch hóa thông tin thông qua các kênh truyền thông đa dạng, tổ chức các buổi tọa đàm, hội thảo sẽ giúp người dân nắm rõ quyền lợi, đồng thời tạo điều kiện để họ tham gia đóng góp ý kiến. Sự tham gia của cộng đồng trong việc cho ý kiến về các chính sách ASXH nói chung và chính sách ASXH đối với người dân THĐ nói riêng và các cuộc họp dân sẽ tạo ra một môi trường đối thoại cởi mở, góp phần giải quyết hiệu quả các tranh chấp. Hơn nữa, việc đầu tư vào các chương trình đào tạo nghề, hỗ trợ khởi nghiệp sẽ giúp người dân bị THĐ nhanh chóng ổn định cuộc sống, nâng cao chất lượng đời sống.

Hai là, cần tập trung nâng cao năng lực cán bộ địa phương. Việc tổ chức các lớp tập huấn định kỳ giúp cán bộ nắm vững các quy định về THĐ, BT, HT và cải thiện kỹ năng giao tiếp, giải quyết vấn đề. Đồng thời,

xây dựng đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp, tận tâm, tăng cường công tác thanh tra, giám sát để ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực. Đánh giá định kỳ giúp phát hiện và khắc phục kịp thời các tồn tại. Ngoài ra, việc xây dựng cơ sở dữ liệu thống kê, tăng cường truyền thông và cơ chế giám sát cũng rất quan trọng, đảm bảo thực hiện chính sách công khai, minh bạch và hiệu quả, bảo vệ quyền lợi chính đáng của người dân.

Ba là, đảm bảo công khai, minh bạch trong quá trình THĐ, đây là giải pháp vô cùng quan trọng góp phần đảm bảo quyền lợi chính đáng của người dân, xây dựng một xã hội công bằng, dân chủ và văn minh. Cụ thể, cần công khai rộng rãi thông tin về quy hoạch, kế hoạch THĐ, tiêu chí BT, HT đến từng hộ dân thông qua nhiều kênh khác nhau như truyền thông đại chúng, bảng thông báo công cộng, và tổ chức các buổi họp dân. Bên cạnh đó, việc tổ chức đối thoại thường xuyên giữa chính quyền, người dân và các tổ chức xã hội là cần thiết để lắng nghe, giải quyết kịp thời những thắc mắc, góp ý của người dân. Ngoài ra, việc xây dựng cơ chế giám sát, nâng cao năng lực cán bộ, xây dựng cơ sở dữ liệu và tăng cường vai trò của các tổ chức xã hội cũng là những giải pháp quan trọng để đảm bảo quyền lợi chính đáng của người dân bị THĐ, góp phần xây dựng một xã hội công bằng và văn minh.

Bốn là, việc tăng cường giám sát, mở rộng hỗ trợ, xây dựng cơ chế phối hợp đồng bộ và nâng cao công tác truyền thông là những giải pháp quan trọng để cải thiện chất lượng thực hiện chính sách an sinh xã hội đối với người dân khi Nhà nước THĐ tại thành phố Huế. Để đạt hiệu quả cao, cần sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp chính quyền, cơ quan chức năng, tổ chức xã hội và sự tham gia tích cực của người dân. Cụ thể, người dân cần được tạo điều kiện tham gia giám sát quá trình THĐ và BT thông qua các kênh thông tin minh bạch và các tổ giám sát cộng đồng. Các cơ quan chức năng như thanh tra, kiểm toán cần tăng cường kiểm tra, giám sát, đặc biệt tại các giai đoạn quan trọng. Đồng thời, việc mở rộng hỗ trợ, đa dạng hóa hình thức hỗ trợ và xây dựng các chính sách hỗ trợ dài hạn cũng cần được chú trọng.

Năm là, cần đa dạng hóa hình thức hỗ trợ, từ hỗ trợ tiền mặt, nhà ở đến việc làm và y tế. Đặc biệt, chú trọng và ưu tiên đối với các nhóm yếu thế, các

đối tượng chính sách như người nghèo, người khuyết tật, cần có sự đánh giá cụ thể, phân loại đối tượng để đảm bảo hỗ trợ phù hợp. Đối với các cộng đồng dân tộc thiểu số, việc bảo tồn văn hóa, phát triển kinh tế bền vững và nâng cao chất lượng cuộc sống là vô cùng quan trọng. Bên cạnh đó, việc xây dựng cơ chế phối hợp chặt chẽ giữa các cấp chính quyền, tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền và đánh giá, rút kinh nghiệm cũng là những yếu tố cần thiết để đảm bảo hiệu quả của các chính sách.

Sáu là, phát triển kinh tế - xã hội tại khu vực tái định cư là quá trình lâu dài, đòi hỏi sự nỗ lực của cả hệ thống chính trị. Cần đảm bảo cung cấp cơ sở hạ tầng đầy đủ, chất lượng, kết nối đồng bộ với hệ thống hạ tầng chung của địa phương, tạo thuận lợi cho giao thông và tiếp cận dịch vụ công. Hỗ trợ sinh kế đa dạng, ngoài vốn vay và nghề nghiệp, còn cần đào tạo kỹ năng, tư vấn khởi nghiệp, và hỗ trợ tiếp cận thị trường. Các gói hỗ trợ phải linh hoạt, phù hợp với từng hộ gia đình, đặc biệt là hộ khó khăn. Cần có cơ chế đánh giá hiệu quả thường xuyên để kịp thời điều chỉnh và tạo điều kiện cho người dân tham gia xây dựng cộng đồng mới. Đồng thời, bảo vệ môi trường và xây dựng cơ chế giám sát minh bạch là yếu tố quan trọng. Để thực hiện thành

công, cần sự phối hợp chặt chẽ giữa chính quyền, doanh nghiệp và người dân, nhằm xây dựng môi trường sống ổn định và phát triển.

Đảm bảo ASXH cho người dân bị THĐ là chính sách quan trọng mà Đảng và Nhà nước luôn chú trọng. Nâng cao chất lượng thực hiện chính sách này đòi hỏi nỗ lực lâu dài từ toàn hệ thống chính trị. Bằng cách xây dựng các chính sách hỗ trợ đặc thù và tăng cường công tác quản lý, điều hành, chúng ta có thể giúp người dân bị ảnh hưởng ổn định cuộc sống và hòa nhập cộng đồng. Thực hiện hiệu quả các giải pháp này sẽ nâng cao chất lượng an sinh xã hội đối với người dân khi THĐ tại thành phố Huế, đảm bảo đời sống ổn định, xây dựng xã hội công bằng, văn minh và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của thành phố, góp phần thực hiện thành công nhiệm vụ chính trị mà Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVI đề ra, xứng đáng là thành phố trực thuộc Trung ương.

1. Báo Nhân dân: *Hiến pháp năm 2013 sự kết tinh ý chí, trí tuệ toàn dân tộc*, Nxb. CTQG - ST, H, 2014, khoản 3 Điều 54, tr.194

2. Trung tâm phát triển quỹ đất thành phố Huế: *Báo cáo số 15/BC-TTPTQĐ, ngày 29/6/2023 về tiến độ công tác giải phóng mặt bằng dự án Bảo tồn, tu bổ và tôn tạo hệ thống Kinh thành Huế, thành phố Huế*, 2023.

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CHỨC NĂNG XÃ HỘI CỦA NHÀ NƯỚC...

Tiếp theo trang 9

bảo đảm an ninh xã hội, an ninh con người; thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội; xây dựng môi trường văn hóa, đạo đức xã hội lành mạnh, văn minh; chú trọng nâng cao chất lượng dịch vụ y tế, chất lượng dân số, gắn dân số với phát triển; quan tâm đến mọi người dân, bảo đảm chính sách lao động, việc làm, thu nhập, thực hiện tốt phúc lợi xã hội, an sinh xã hội. Không ngừng cải thiện đời sống vật chất và tinh thần của Nhân dân”²⁵. Đối với lĩnh vực giáo dục, nhà nước với chức năng của mình đã thực hiện có hiệu quả các chính sách xã hội trong giáo dục và đào tạo. Xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, đưa nước ta hướng đến “một quốc gia mạnh về giáo dục và đào tạo ở khu vực, bắt kịp với trình độ tiên tiến của thế giới, tham gia vào thị trường đào tạo nhân lực quốc tế”²⁶.

1, 2, 4. C. Mác và Ph. Ăngghen: *Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2002, t. 21, tr. 225; t. 20, tr. 253; t. 12, tr. 422.

3. Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, *Giáo trình Triết học Mác - Lênin*, Nxb CTQG, H, 1999, tr. 545.

5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, CTQG, H, t. 9, tr. 382 - 383; t. 4, tr. 478; t. 12, tr. 374; t. 15, tr. 391 - 392; t. 11, tr. 247; t. 5, tr. 325; t. 9, tr. 518; t. 13, tr. 164; t. 9, tr. 518; t. 4, tr. 175; t. 12, tr. 374; t. 4, tr. 64 - 65; t. 12, tr. 372; t. 11, tr. 572; t. 12, tr. 374; t. 15, tr. 681; t. 15, tr. 681.

10. Đinh Xuân Lý (chủ biên), *Đảng lãnh đạo phát triển xã hội và quản lý phát triển xã hội thời kỳ đổi mới một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb CTQG, H, 2009, tr. 48.

23, 24, 25, 26. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQG, H, 2021, t. 1, tr. 285; t. 2, tr. 52; tr. 330; t. 1, tr. 140